

грайте перед класом цю ситуацію спілкування» процес роботи над його виконанням має супроводжуватися чіткими вказівками та порадами з боку вчителя.

Отже, застосування методу роботи з підручником як провідного методу навчання української мови сприяє формуванню в здобувачів освіти життєво необхідних компетентностей, які розвиватимуться впродовж життя й даватимуть змогу вирішити важливі питання у повсякденних ситуаціях спілкування.

Використані джерела

Новосолова, В. І. (2023). Метод роботи з підручником в компетентнісному вимірі практики шкільної мовної освіти. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2023: горизонти інновацій: збірник матеріалів VII Міжнародної наукової конференції (Київ, 25 травня 2023 р.), 196–198. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736928>.

ОСНОВНІ ІДЕЇ ФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО ЗОШИТА З МАТЕМАТИКИ ЯК ВИДАННЯ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Онопрієнко Оксана,

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач відділу початкової освіти імені О. Я. Савченко,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

oks_on@ukr.net

Досягнення якісної і доступної для всіх дітей початкової освіти є гострою потребою часу. Одним зі шляхів розв'язання цієї проблеми виступає модернізація змісту освіти в плані спрямованості на формування у молодшого школяра життєво необхідних знань і вмінь. Основним носієм змісту в нашій системі освіти є підручник, а віднедавна — й навчальний зошит для учнів перших і других класів.

Окреслимо вимоги до змісту навчального зошита з математики для учнів перших класів як ресурсу для формування основ математичної діяльності. Видання нового покоління створюється насамперед з урахуванням нормативних вимог до змісту й результатів навчання математики, науково обґрунтованих поглядів на побудову освітнього процесу, концептуальних положень теорії діяльності. Його змістове наповнення точно репрезентує зміст навчання математики, визначений Державним стандартом початкової освіти з освітньої галузі «Математика» та вимогами типової освітньої програми з математики.

Відповідно до сучасних поглядів на побудову змісту освіти ми розглядаємо навчальний зошит насамперед як відображення наукових надбань. Методологічна ідея його створення полягає у реалізації таких підходів до формування змісту: системно-

го, який зумовлює поєднання теоретичних і практичних компонентів навчання математики; культурологічного, що встановлює сукупність предметних математичних, загальнонавчальних і загальнокультурних складників змісту з урахуванням закономірностей розвитку особистості молодшого школяра; аксіологічного, який визначає ціннісні основи процесу навчання за домінування цінностей саморозвитку і самореалізації індивідуальності; діяльнісного, згідно з яким пізнавальна й практична діяльність організовується як засіб формування і розвитку суб'єктності дитини; особистісно зорієнтованого, який сприяє особистісному зростанню учня, розвитку і реалізації його природного потенціалу; компетентнісного — провідного підходу, який забезпечує формування в учня здатності актуалізувати, інтегрувати й застосувати набутий досвід математичної діяльності для розв'язування навчально-пізнавальних і життєвих проблем.

Реалізація у навчальному зошиті сучасного змісту навчання математики підтримується низкою дидактичних принципів, з-поміж яких виокремимо такі: гуманізму і дитиноцентризму (використовується реалістичний навчальний матеріал, засвоєння якого відбуватиметься в умовах поєднання розумових й емоційно-вольових сил дитини, урахування її інтересів як першорядного чинника навчання); цілісності картини світу (зміст навчання забезпечує спостереження й усвідомлення дитиною різноманітних зв'язків між об'єктами навколишньої дійсності, а також передбачає розгляд реальних ситуацій, використання міжпредметної змістової інформації); (наступності й перспективності — опора на пройдене, використання і подальший розвиток досвіду математичної діяльності учня, де кожна ланка навчального змісту перспективно спрямована на вимоги наступної); неперервного розвитку особистості учня (до змісту навчального зошита включають на рівні навчального матеріалу ситуації з навколишнього життя, які є джерелом аналізу і набуття дітьми особистісного досвіду); доступності й наочності (навчальні теми розкриваються на доступному для сприймання молодшим школярем рівні, зміст розвивається від розгляду конкретного випадку до розуміння загальних закономірностей, від розкритої закономірності до способу розв'язування конкретної задачі в умовах наочного навчання); урахування індивідуальних можливостей (різномірне представлення елементів знань і способів виконання навчальних дій, забезпечення можливості учню обирати завдання відповідно до своїх пізнавальних інтересів і потреб); здоров'язбереження (віковідповідне дозування навчального матеріалу, чергування видів робіт і форм діяльності).

З огляду на цільових користувачів цього виду навчальної літератури функціональне призначення навчального зошита з математики розглядають із двох позицій — щодо учня і щодо вчителя. Для молодшого школяра навчальне видання нового покоління — це лабораторія пізнання світу. Пізнавальна діяльність учня є важливим процесом накопичення духовних цінностей, що забезпечує перехід від незнання до знання, від випадкових спостережень і розрізнених відомостей до компетентності як здатності пізнавати дійсність за допомогою засобів математики.